

עין משפט
גור מנחה

זמ:

שבעת ימים פרק ראשון יומא

מסורת הש"ס

א מ"ה פ"ה מהל' ב"ת
בספרי ה"ל י"ג
ב"ב ס"ג י"ג י"ד י"ט

רבינו הגאון

המדקק בין שקודם שירד גובהו שני אמות ומחלה נפקא ליה שיפוטו מכנגד הפתח וא"כ הו' מצי לאוקומי כר"ש או כרבי יוסי דלית ליה מני מונח ממוצע בפרק קדשי אלא משום דר' יהודה שמעינן ליה בהדיא וכי האי גוונא איכא בפרק קדשי (ומהו דף נ"ה): דלמר רב אלף בר אבהו ה'א מני רבי יהודה היא דלמר מונח ממוצע וכי ופריך ונקמא כרבי יוסי וכמוצא ומשני משום דרבי יהודה שמעינן ליה בהדיא ומהם קשיא לן על פירוש רבותיו של רש"י שפי' ה'א מני רבי יהודה היא היא דמדות דא"כ תיקשי ליה דר' אלף בר אבהו גופיה אוקי התם סתמא דתמיד דתנן צירכו משם עלי מלכה וכו' כר' יהודה ואיכו מוקי הכא סתמי דמדות כוונתיה והאמר לעיל דסתמי דתמיד פליגי דלמדות וא"כ לוכא למימר דסתמי תמיד ומדות כרבי יהודה ו"ל דנללא הכי מקשה ליה שפיר סתמי דמדות גופיהו וממונח גופיה דפריך ומי מלית מוקמי לה כרבי יהודה וכו':

מן השלחנות גננסין ד' תימה דתנן במסכת תמיד פרק ארבע להם הממונה (דף ל"ג) בית המטבחיים היה לצפוני של מונח ועליו שנתה עמודים ננסין וכו' עד שנהן תולין ומשפיעין על השולחנות של שני עמודים והכא משמע שיש ריח ד' אמות צינעין ו"ל הני אחרני נינהו הני דהתם עומדים צנהן תולין ומשפיעים והבהמה מונחת על השולחנות כדי שלא תהא נגררת על גבי קרקע והיא דהכא היינו ח' שלחנות של שיש דלמר פ' לא היו כופתין (תמיד לא): שהיו מדיחין עליהן הקרביים מיהו קשיא דצפ' לא היו כופתין (שם עמוד א) תנן הקרביים מדיחין אותם בנעוטן על שלחנות של שיש שצין העמודים אלמלא דלתי ננו ציני עמודים הוו קיימי מיהו ר"י בר ברוך גרס התם בנעוטה של שלחנות שבצית המטבחיים א"נ ו"ל א"ע"פ שהיו רחוקים ד' אמות קרי ליה בין העמודים וא"ע"פ שרחוקים ד' אמות לא היה בהמה נגררת בארץ שגוף הבהמה גדול ומגיע לשולחנות כדליתא בבראשית רבה (פ' ס"ה) דכשמתכניסין כבשי הממד על הגמלים היו נגררים בארץ מאלתי בתוספת תמיד יסוד רבינו ר' ברוך ז"ל:

רובא דמובה בדרום קאי. מה שפירש"י שלמעלה מכניסת הסוכב מגולה הפתח ב' אמות לרוחב הפתח חצי אמה נגובהו אין לתמוה למה לא פירש למעלה מכניסת היסוד מיד מגולה הפתח אמה דהדין

חמש אמות הלפניונית של מונח עליהם הרי חצי רוחב העזרה שהוא של העזרה ונמצא צפוני של מונח כלה לכוף צפוני של חלל הפתח נמצא צפון חלל הפתח מגולה למעלה מכניסת הסוכב ב' אמות יעול לראות כהן שבראש הר המשחה דרך אותן ב' אמות את פתח העזרה דרך פתח התחנות. ואם תאמר גובה שש אמות שגבה המונח של פתח התחנות אינו כן שפיר קרקע העזרה לא עלה מקרקע הר הצית אלא י"ג ומחלה ושש של גובה הסוכב הרי משעוטה ומחלה אחת פש ליה פלגא דלחמא בגובה פתח התחנות. אלא לאו ר"א היא ואיכסי ליה צמעה יתירה שמע מינה. ולמי מגמגם ציה דיש לומר הואיל ולא פירשה המשנה מקום השלחנות שמא עם מקום הננסין הוא כלול בצומו חלק שאתה חולק כ"ה אמות העודפים ברוחב העזרה על מאה ועשר המפורשין נמצא מן הכבש לכותל דרומי י"ב ומחלה והכבש והמונח ס"ב הרי ע"ד ומחלה לא מהן ב' אמות של כניסת היסוד והסוכב לצפון נשאר ע"ב ומחלה ולא נתגלה מחלל הפתח מלא החוט שהרי אלמנעו של פתח צמנעו רוחב עזרה שהיה לכוף ששים שבע ומחלה הוסיף עליהן חמש אמות שהיו שבעים וששים ומחלה כללתי כהן חמש אמות של חצי הפתח הצפוני ואינו כן שמעתי שמקום השלחנות כלול עם מקום הננסין. אבל מה ששנינו כאן והמונח צין כבש לכותל ומקום הננסין פירש לי מורי דקד רבינו יצחק בר יהודה ז"ל שנים עשר מן העשרים וחמש (י') צין כבש לכותל ושש עשרה למקום הננסין והשלחנות ומתן טעם לדבריו לפי שבין כבש לכותל מקום פניו וכאן יש לורך חמשים של שלחנות וננסין ומלא מחלל הפתח מגולה חצי אמה. ולמי מגמגם לפי שהיה לתנא לפרש וכוין שלא פירש דרך אתה לחלקו לחלקין ואם באת להרבות כאן ולמעט כאן יכול אתה לגלות הפתח כמה שתחפין או לכסות כמה שתחפין לפיכך טוב לי כמו שפירשתי (א) (מלומר כן שבשפת חצי רוחב היכל דרומי כלה המונח והוא כנגד חלל הפתח):

עשר אמות כנגד פתחו של היכל. י' אלמנעית של רחבו: **אחס עזרה** לצפון. כנגד ה' אמות העזרים לחלל היכל מן המזוזה ולצפון שהרי חלל היכל ב' אמה רחב וכנגד ו' של עובי כותל לפנותיה של היכל וכן לדרום נמצא רחבו של מונח ממונח כנגד היכל וכותליו:

ואי סלקא דעתך מדום רבי יהודה היא וכו'. פרכא היא דקא פריך הש"ס לרב אלף דלוקמי כרבי יהודה ואי סתמי מדות רבי יהודה נינהו מונח דלחא צמנעו עזרה אליבא דסתמא דמדות מי משכחת לה: כל היקף העזרה הגדולה אורך קפ"ו ובתוך אותו היקף צננה הצית ללד מערבי והאחר והמונח צמנחו היכל מאה אורך פס כותל אולם וחללו וכותל היכל וחללו ואמה ערקסין וחלל בית קדשי הקדשים ועובי כותל מערבי וחלל התא אחריו ועובי כותל חיצון הכי מיפרשא במסכת מדות ולקמן מייתי לה בפרק הוציאו לו (דף נ"ג). י"א אמה. היה מקום פניו אחריו צית הכפורת צין כותל המא למתל עזרה: **הכבש והמונח** כו'. ולא פירש עכשיו מקום פניו שבין כבש לכותל דרומי של עזרה ובסיפא קמיני לה ועכשיו מונה והלך מן הדרום לצפון: **מן המונח ולטבעות**. (א) קצועים בקרקע צבית המטבחיים שלצפון המונח שנותנים צהן לזארי צמנות כששוחטין קדשי קדשים ששחטמן בצפון: **שלחנות**. שעליהן מדיחים קרבי קדשים: **ננסין**. עמודים נמוכין התקועין בקרקע ואונקליות של צהן קצועין צהן שבהן תולין את הבהמה להפשיט: **והמונח**. ממאה ושלושים וחמש שלא נמנה כאן (ב) ומקום השלחנות שלא הולך לפרש שרחבו מפורש בספר יחזקאל (מ) אותו העורך חלקהו חציו לדרום צין כבש לכותל וחציה למקום הננסין: **רובא דמונח בדרום קאי**. לפי מנין זה שהרי חצי רוחב העזרה: **רובא** ושבעה וחצי וכשתתן מהם מכותל לפנותי ננסין שמונה ומן הננסין לשולחנות ד' הרי י"ב (א) ומקום ד' שולחנות זו אלל זו אינו פחות מנ' והי ח' שלחנות דמתן בשקלים (פ"ו מ"ד) נמוכות ד' בראש ארבע נמצאו ד' זו אלל זו ברוחב הרי ט"ו ומשם לטבעות ארבע הרי ב' ומקום הטבעות כ"ד הרי מ"ד ומן הטבעות ולמונח ח' הרי י"ב ומקום הננסין י' אמות ומחלה שהוא חצי העורך הנשאר מהעזר שלא מנה במשנה שהרי מאה ועשר אמות מנה מן הכבש לצפון נשאר ממאה ושלושים וחמש של רוחב העזרה כ"ה ונתנו לשלחנות ד' ונשארו כ"א אותן חלוק למקום הננסין חציון וחציון [השניה] צין כבש לכותל הרי מן המונח לצפון ס"ב ומחלה כשתתן

מלאו כו' מיהב ארבע הרי ט"ו וכו': (ד) שם בא"ר גז' יחזקאל ז"ל שם עשר מן השברים וחמש מן צין כבש לכותל ושש עשרה מן חלקו וכו' לפי שהיה לו לתנא כו' מתערב קן היסוד והאחר נמחק:

הגהות הרב"ח (א) ר"י ר"ה ר"ה מן החמץ ולטבעות. טבעות קטנים: (ב) ר"ה והמחמר וכו' שלא נמנה באן אחריו העורך חלקהו וכו' למקום הננסין ומקום השלחנות כו' כפי יחזקאל הי"ד: (א) ר"ה רובא וכו' במקום ח' שלחנות וכו' בשקלים שהיו נהוטות כו' ארבע כה

מלאו כו' מיהב ארבע הרי ט"ו וכו': (ד) שם בא"ר גז' יחזקאל ז"ל שם עשר מן השברים וחמש מן צין כבש לכותל ושש עשרה מן חלקו וכו' לפי שהיה לו לתנא כו' מתערב קן היסוד והאחר נמחק:

מוסף רש"י

י"א אמה לצפון וי"א אמה לדרום. עשר אמות אלמנעית שלו ע"כ כנגד פתחו של היכל. י"א אמות ממונות היכל ולצפון ונגנן לדרום. נמצא חצי מן כבש רוחב חלל של היכל ועובי חללו כו' אמה ועובי של כל כותל י' אמות. והכי תנן לה במסכת מדות (נתיב טו). כל העזרה. צין חלק וצין אולם וצין היכל וצין קדשי קדשים (מסות צ"א). והריבול מאה אמה. שם כותל קדשי קדשים ושם. וי"א אמה אחריו בית הכפורות. וכשהי יסאל מרובין בעזרה חצי ממשכן מהם לשם ושם. כדאמרו ריבוא. י"ד קומא כ"ה.

תוס' ישנים

מונח לצפון קאי וכוונתו מיוקמה שפיר: